

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Θέμα: Οριζόντια ψηφοφορία, ο θεσμός των βουλευτών επικρατείας και ο περιορισμός θητειών για δημόσια αξιώματα σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στο πλαίσιο διεξαγωγής συζήτησης στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών αναφορικά με την τροποποίηση της εκλογικής νομοθεσίας, η βουλευτής κ. Ελένη Μαύρου υπέβαλε αίτημα για την ετοιμασία σχετικού σημειώματος. Για το σκοπό αυτό και την όσο το δυνατόν καλύτερη καταγραφή του πλαισίου που ισχύει σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποσταλεί ερώτημα προς το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD), το οποίο και επισυνάπτεται.

Από τη μελέτη των απαντήσεων προκύπτουν τα ακόλουθα:

Οριζόντια ψηφοφορία

Στα περισσότερα κράτη δεν εφαρμόζεται η οριζόντια ψηφοφορία. Εφαρμόζεται για τις δημοτικές εκλογές ή τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης στην Τσεχία, στη Σλοβακία, στη Γερμανία και στη Γαλλία. Στο Λουξεμβούργο εφαρμόζεται η οριζόντια ψηφοφορία για τις βουλευτικές εκλογές και τις ευρωεκλογές.

Βουλευτές επικρατείας

Όσον αφορά το θεσμό των βουλευτών επικρατείας, ισχύει μόνο στην Ελλάδα και στη Λιθουανία.

Ελλάδα

Το σύνταγμα προβλέπει αριθμό βουλευτών από 200 έως 300. Ένα μέρος των βουλευτών, όχι μεγαλύτερο του ενός εικοστού, μπορεί να εκλέγεται ενιαίως σε ολόκληρη την επικράτεια, σε συνάρτηση με τη συνολική εκλογική δύναμη του κάθε κόμματος.

Σήμερα από σύνολο τριακοσίων (300) βουλευτών οι δώδεκα (12) είναι βουλευτές επικρατείας, εκλέγονται με βάση σειρά κατάταξης σε λίστα, χωρίς να λαμβάνουν σταυρό προτίμησης και με εφαρμογή του αναλογικού συστήματος.

Λιθουανία

Στη Λιθουανία υπάρχει διαμοιρασμός των εδρών σε 71 μονοεδρικές και σε 70 επικρατείας. Η εκλογή γίνεται με δύο ξεχωριστά ψηφοδέλτια, ένα για τη μονοεδρική και ένα για την επικράτεια.

Περαιτέρω αξίζει να σημειωθεί ότι στη Δανία εφαρμόζεται ένα ιδιότυπο εκλογικό σύστημα με τις έδρες να διαμοιράζονται σε 135 μονοεδρικές περιφέρειες, όπου ισχύει το πλειοψηφικό σύστημα και σε 40 έδρες που ανήκουν σε τρεις μεγάλες περιφέρειες, όπου ισχύει στη βάση κάποιων προϋποθέσεων (εκλογή τουλάχιστον ενός βουλευτή στις μονοεδρικές ή εκλογική επίδοση 2% στο σύνολο των έγκυρων ψήφων) το αναλογικό σύστημα. Ο εκλογέας ψηφίζει τόσο για τη μονοεδρική, όσο και για το κόμμα ή τον υποψήφιο της αρεσκείας του για κάθε μεγάλη περιφέρεια. Από τυπική άποψη το σύστημα αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πρόκειται για εφαρμογή του θεσμού των βουλευτών επικρατείας. Περισσότερο προσομοιάζει με το εκλογικό σύστημα στη Γερμανία, όπου υπάρχει διάκριση μεταξύ μονοεδρικών περιφερειών, με εφαρμογή του πλειοψηφικού συστήματος, και των δεκαέξι μεγάλων περιφερειών που αντιστοιχούν προς τα ομόσπονδα κρατίδια (Lands), όπου ισχύει το σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής με βάση το εθνικό όριο του 5% ή την εκλογή τριών βουλευτών από τις μονοεδρικές περιφέρειες για τη συμμετοχή στην κατανομή αυτών των εδρών. Στη Γερμανία η εκλογή γίνεται μέσα από δύο ξεχωριστά ψηφοδέλτια, ένα για κάθε μονοεδρική περιφέρεια και ένα για κάθε μεγαλύτερη περιφέρεια.

Περιορισμοί θητειών

Στις περισσότερες χώρες ο περιορισμός θητειών για τα αιρετά αξιώματα αφορά το αξίωμα του Προέδρου του κράτους και όπου ισχύει πρόκειται για περιορισμό για δύο θητείες. Στην Πολωνία υπάρχει περιορισμός για τα αξιώματα των επικεφαλής δήμων, κοινοτήτων και προέδρων των πόλεων. Περαιτέρω, έχουμε εντοπίσει ότι στο κρατίδιο της Βαυαρίας,

στη Γερμανία, διεξάγεται συζήτηση κατά πόσο πρέπει να επιβληθεί περιορισμός θητειών στο αξίωμα του Πρωθυπουργού του κρατιδίου.

Στους πίνακες που επισυνάπτονται καταγράφονται οι απαντήσεις ανά κράτος μέλος αναφορικά με την εφαρμογή ή μη εφαρμογή της οριζόντιας ψηφοφορίας, την ισχύ του θεσμού βουλευτών επικρατείας και τον περιορισμό θητειών σε δημόσια αξιώματα.

Αντιγόνη Χάσικου

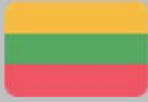
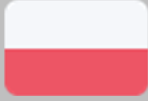
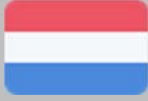

Μιχάλης Αργυρού

Κωνσταντίνος Κιτρομήλης

Μάιος 2018

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ	Εφαρμόζεται για:/ Δεν εφαρμόζεται (Δ.Ε.)
1.	 Τσεχία	Δημοτικές εκλογές.
2.	 Σλοβακία	Εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης (Κοινοτικά και Δημοτικά Συμβούλια).
3.	 Γερμανία	Τοπικές εκλογές (Ορισμένα κοινοβούλια κρατιδίων και σε κάποια κοινοτικά και δημοτικά συμβούλια, όπως ορίζεται από την τοπική νομοθεσία)
4.	 Γαλλία	Εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης, όταν ο πληθυσμός δεν ξεπερνά τους 1000.
5.	 Λουξεμβούργο	<ul style="list-style-type: none"> • Βουλευτικές εκλογές • Ευρωεκλογές
6.	 Αυστρία	Δ.Ε.
7.	 Εσθονία	Δ.Ε.
8.	 Φινλανδία	Δ.Ε.
9.	 Ουγγαρία	Δ.Ε.
10.	 Ισπανία	Δ.Ε.
11.	 Ηνωμένο Βασίλειο	Δ.Ε.
12.	 Σλοβενία	Δ.Ε.
13.	 Βέλγιο	Δ.Ε.
14.	 Ιρλανδία	Δ.Ε.

15.	 Λετονία	Δ.Ε.
16.	 Σουηδία	Δ.Ε..
17.	 Πορτογαλία	Δ.Ε.
18.	 Κροατία	Δ.Ε.
19.	 Λιθουανία	Δ.Ε.
20.	 Πολωνία	Δ.Ε.
21.	 Ολλανδία	Δ.Ε.
22.	 Ελλάδα	Δ.Ε.
23.	 Δανία	Δ.Ε.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

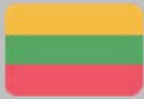

A/A	ΚΡΑΤΟΣ	Τρόπος εφαρμογής: Δεν ισχύει (Δ.Ι.)
1.	 Ελλάδα	Το σύνταγμα προβλέπει αριθμό βουλευτών από 200 έως 300. Ένα μέρος της Βουλής, όχι μεγαλύτερο του ενός εικοστού, μπορεί να εκλέγεται ενιάιως σε ολόκληρη την επικράτεια, σε συνάρτηση με τη συνολική εκλογική δύναμη του κάθε κόμματος. Οι βουλευτές επικρατείας εκλέγονται με βάση σειρά κατάταξης σε λίστα, χωρίς να λαμβάνουν σταυρό προτίμησης. Αυτή την περίοδο από τους 300 βουλευτές οι 12 είναι βουλευτές επικρατείας.
2.	 Λιθουανία	Από τους 141 βουλευτές, 71 εκλέγονται σε μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες και <u>70 βουλευτές</u> εκλέγονται σε ολόκληρη την επικράτεια.
3.	 Αυστρία	Δ.Ι.
4.	 Τσεχία	Δ.Ι.
5.	 Εσθονία	Δ.Ι.
6.	 Φινλανδία	Δ.Ι.
7.	 Ουγγαρία	Δ.Ι.
8.	 Ισπανία	Δ.Ι.

9.	 Ηνωμένο Βασίλειο	Δ.Ι.
10.	 Σλοβενία	Δ.Ι.
11.	 Βέλγιο	Δ.Ι.
12.	 Ιρλανδία	Δ.Ι.
13.	 Σλοβακία	Δ.Ι.
14.	 Λετονία	Δ.Ι.
15.	 Σουηδία	Δ.Ι.
16.	 Πορτογαλία	Δ.Ι.
17.	 Γερμανία	Δ.Ι.
18.	 Κροατία	Δ.Ι.
19.	 Πολωνία	Δ.Ι.
20.	 Λουξεμβούργο	Δ.Ι.

21.	 Ολλανδία	Δ.Ι.
22.	 Γαλλία	Δ.Ι.
23.	 Δανία	Δ.Ι.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΘΗΤΕΙΩΝ

A/A	ΚΡΑΤΟΣ	Εφαρμόζεται για:/ Δεν ισχύουν περιορισμοί (Δ.Ι.Π.)
1.	 Ιρλανδία	Πρόεδρο Δημοκρατίας για δύο 7ετείς θητείες.
2.	 Γαλλία	Πρόεδρο Δημοκρατίας για δύο θητείες.
3.	 Ελλάδα	Πρόεδρο Δημοκρατίας για δύο θητείες.
4.	 Ουγγαρία	Πρόεδρο Δημοκρατίας για δύο θητείες.
5.	 Γερμανία	Πρόεδρο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας μόνο για δύο 5ετείς θητείες.
6.	 Πολωνία	<ul style="list-style-type: none">• Πρόεδρο Δημοκρατίας μόνο για δύο 5ετείς θητείες,• Επικεφαλής των κοινοτήτων, δημάρχους, προέδρους των πόλεων για δύο θητείες.
7.	 Αυστρία	<ul style="list-style-type: none">• Ομοσπονδιακό Πρόεδρο για δύο 6ετείς θητείες,• Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για μία 12ετή θητεία.
8.	 Τσεχία	Πρόεδρο Δημοκρατίας μόνο για δύο συνεχόμενες θητείες.
9.	 Σλοβενία	<ul style="list-style-type: none">• Πρόεδρο Δημοκρατίας για μέγιστουμ δύο συνεχόμενες 5ετείς θητείες,• Επίτροπο Διοικήσεως για δύο 6ετείς θητείες,• Πρόεδρο Επιτροπής για την Παρεμπόδιση της Διαφθοράς για δύο 6ετείς θητείες,• Μέλη Συνταγματικού Δικαστηρίου μόνο για μία 9ετή θητεία.

10.	 Φινλανδία	Πρόεδρο Δημοκρατίας για δύο συνεχόμενες θητείες. *
11.	 Εσθονία	Πρόεδρο Δημοκρατίας για δύο συνεχόμενες θητείες. *
12.	 Σλοβακία	Πρόεδρο Δημοκρατίας για δύο συνεχόμενες θητείες. *
13.	 Λιθουανία	Πρόεδρο Δημοκρατίας για δύο συνεχόμενες θητείες. *
14.	 Λετονία	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόεδρο της Δημοκρατίας: Δεν υπάρχει κανένας περιορισμός στη διεκδίκηση και επανεκλογή στο αξίωμα, εκτός από το ότι οι συνεχόμενες 4ετείς θητείες δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις 2. • Προέδρους Επαρχιακών Δικαστηρίων και Ανωτάτου Δικαστηρίου για δύο 5ετείς θητείες και Συνταγματικού Δικαστηρίου για μία 10ετή θητεία, • Γενικό Εισαγγελέα για δύο 5ετείς θητείες, • Επικεφαλής Γραφείου για την Παρεμπόδιση και Καταπολέμηση της Διαφθοράς για δύο 5ετείς θητείες, • Γενικό Ελεγκτή για δύο 4ετείς θητείες, • Μέλη Εθνικού Συμβουλίου Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για δύο 5ετείς θητείες.
15.	 Πορτογαλία	Δήμαρχο και Πρόεδρο του Ενοριακού Συμβουλίου μόνο για 3 συνεχόμενες θητείες.
16.	 Ισπανία	<p style="text-align: center;">Δ.Ι.Π.</p> <p>Περιορισμοί υπάρχουν μόνο για μέλη σωμάτων όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνταγματικό Δικαστήριο, • Ελεγκτικό Συνέδριο, • Επίτροπο Διοικήσεως.
17.	 Σουηδία	<p style="text-align: center;">Δ.Ι.Π.</p> <p>Περιορισμοί υπάρχουν μόνο για γενικούς διευθυντές στη δημόσια υπηρεσία για έξι έτη με δικαίωμα παράτασης για ακόμα 3 έτη.</p>

18.	 Βέλγιο	Δ.Ι.Π.
19.	 Ηνωμένο Βασίλειο	Δ.Ι.Π.
20.	 Κροατία	Δ.Ι.Π.
21.	 Λουξεμβούργο	Δ.Ι.Π.
22.	 Ολλανδία	Δ.Ι.Π.
23.	 Δανία	Δ.Ι.Π.

* Στις απαντήσεις δε διευκρινίζεται κατά πόσο υπάρχει δυνατότητα επανεκλογής στο ίδιο αξίωμα σε μεταγενέστερο στάδιο, δηλαδή αν ένα πρόσωπο που έχει ήδη διατελέσει στο παρελθόν στο αξίωμα, μετά από διάλειμμα τουλάχιστον μιας θητείας μπορεί να επαναδιεκδικήσει την εκλογή του στο αξίωμα.